

Feltételezhetően Kóbor István plébánosnak címzett, ismeretlen feladóju, keltezetlen levél.
(SzEL. Az ölbói plébánia iratai)

„Nagyságos Öspörös úr! Márönnekis feltűntt, hogy a templomüres és milyenjöl ön is sejtí hogy ez az önszemélye ellenvan. Necsoállkozék neböszakodjék, mert ugyebán ennek okais kelleni eszt hol keresük? Nagyonvilágos haazönszemélye elenszol az üres templom akor az önszemélyében is kelenek okát keresni. Önnek rögeszmélyivannak, sajto, hangya és ezekel már elégé kiszékeroszta a népet. Mostazonban jött egy fekete veszedelem ezroszab a liberál kapitalizmusnál, rosزاب a kétes sajtotermékeknel az Ungárnál is sokalroszab, hogyné felrzní azöszetört kiszipolyázott népett ajáromalati aléltságból az bün, mig azegyik ember az énségtől majd öszeesik amásikat meg apénz fölveti ésha azaköldus éhezö egy kis arányt követel avagyón elosztás körül az bün. Kár felnyitni a szemeket. Mintönök mondják igazatni a kedéjeket, csak horgyják a birkatürelemel azigát tovább. A Nemzeti Szocializmus igenis ki fogja nyitnia a szemeket felfogjarazni eszt az allitt népet és szeb jób jövöt fogadni. Fötisztelendöséged hajtva a tarókk asztalnál inspirált szláv roszindulattól kiméletlen harcöt indított ellenünk. Képes azókal a Krisztus gyilkos zsidókal öszepaktálni, iróddájukban beszédet intézsni az ébredö élni akaró magyarhöz, hogy csak hörd a jármot tovább. Tolén Krisztus életéből, nemlátja hogy mögött röhögnek a taknyós zsidógyerekek. Hát hogyné mikör apásztör már az ö öldalukonál, ajúhók mit tehetnek nélküle. Espers úr! tudja ön mit csinál? Ön lelkeket gyilkól rettenjen viszo talán még nem hisö. Még nem egészen üres a templóm. Anemzeti szocializmus mint egy hatalmas lavina önnel mit se törödve zsuóva róhanva, hömpölyög tovább és elsöpör mindent ami útjában ál. Még csak anyit erősek vagyúnk, mert igaznak érezzük magúnkat.

egy hithü nyilas”

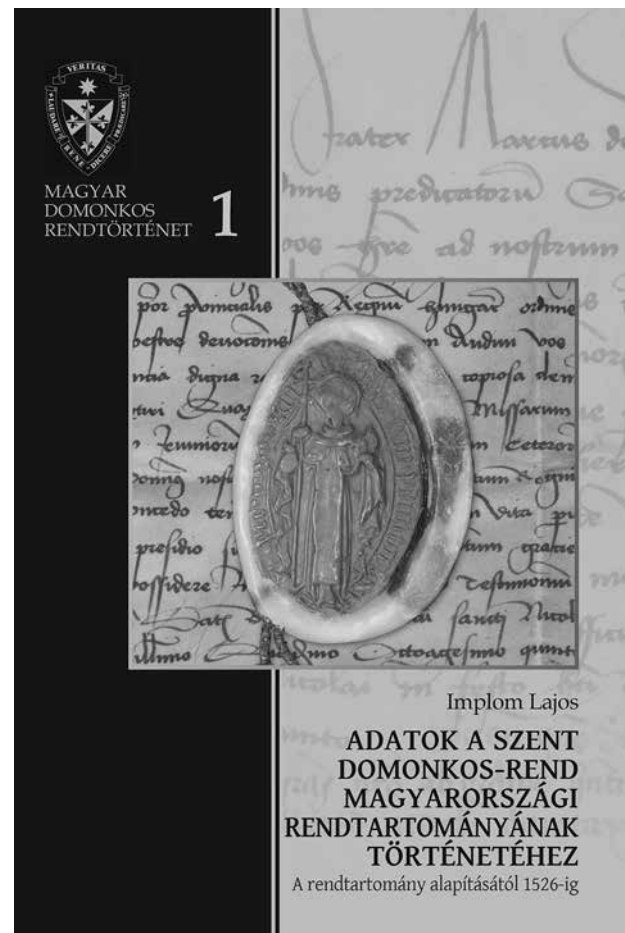
MAGYAR DOMONKOS RENDTÖRTÉNET 1.

■ Pál Ferenc

Implom Lajos: Adatok a Szent Domonkos-rend magyarországi rendtartományának történetéhez. A rendtartomány alapításától 1526-ig. Sorozatszerkesztő: Zágorhidi Czigány Balázs. A kötetet sajtó alá rendezte: Drimmer László, Zágorhidi Czigány Balázs. Vasvár, 2017. 712 p. (Magyar Domonkos Rendtörténet; 1.)

Mután kitárták kapuikat az egyházi levéltárak, ami azt eredményezte, hogy hatalmas forrásanyag vált elérhetővé a kutatók számára. Örvedetes, ezek között az archívumok között szép számmal találunk olyat is, amelyeket szerzetesrendek tartanak fent. Később, az így létrejött intézmények szakemberei és kutatói szépen lassan kialakították a maguk tudományos közösségeit, s megalkották – többen csak szóban, de volt, aki le is írta – a maguk tudományos programjait.

Újra előkerültek a polcokról az ismert monográfiák, mint a Szalay János-féle „A szombathelyi Szent Domonkos-rendiek lelkipásztori műkö-

Implom Lajos
ADATOK A SZENT DOMONKOS-REND MAGYARORSZÁGI RENDTARTOMÁNYÁNAK TÖRTÉNETÉHEZ
A rendtartomány alapításától 1526-ig

dése 1638–1938”,¹ illetve a bencések Sörös-féle „Pannonhalmi főapátság története”.² E folyamatoktól majdhogynem függetlenül megindultak az egyházi jellegű munkák publikálásai is. Elsőként az elnyomás éveiben az asztalfióknak készült munkák kiadására irányult a figyelem. Így jelent meg Takács J. Ince ferences szerzetes „Sabaria Franciscana”³ című munkája, amely a szombathelyi kolostor történetét mutatja be.

A megyében működő, 1950-ben feloszlott férfi rendek közül a bencéseknek, a szaléziaknak, a domonkos, a premonstrei és a ferences rendieknek jöttek

¹ Szalay János: A szombathelyi szent Domonkos-rendiek lelkipásztori működése, 1638–1938. Szombathely, 1938. 192 p.

² A pannonthalmi főapátság története. Első korszak. A megalapítás és terjeszkedés kora, 996–1243. Szerk. és részben írta Erdélyi László. Bp., 1902. XVI, 825, 3 p., 11 t. (A pannonthalmi Szent-Benedek-Rend története; 1.)

A pannonthalmi főapátság története. Második korszak. A pápák és zsinatok reformáló törekvései, 1243–1404. Szerk. és részben írta Sörös Pongrác. Bp., 1903. 653, 3 p. (A pannonthalmi Szent-Benedek-Rend története; 2.)

A pannonthalmi főapátság története. Harmadik korszak. Az uralkodók reformáló törekvései. A pannonthalmi apátságnak főapátsággá való szervezése, 1405–1535. Szerk. Sörös Pongrác, Rezner Tibold. Bp., 1905. [4], 843, [7] p. (A pannonthalmi Szent-Benedek-Rend története; 3.)

A pannonthalmi főapátság története. Negyedik korszak. A nagy háborúk kora, a magyar Szent-Benedek-Rend fölhasználása és fölélése, 1535–1708. Nagyrészt írta Molnár Szulpic. Bp., 1906. 912 p. (A pannonthalmi Szent-Benedek-Rend története; 4.)

A pannonthalmi főapátság története. Ötödik korszak. A magyar Szent-Benedek-Rend megerősödése és bukása az állami mindenhatósággal szemben, 1709–1802. Nagyrészt írta Németh Ambrus. Bp., 1907. 917, [3] p., 1 t. (A pannonthalmi Szent-Benedek-Rend története; 5.)

A pannonthalmi főapátság története. Hatodik korszak. A rend új kora, új munkaköre, 1802-től napjainkig. Szerk. és részben írta Sörös Pongrác. Bp., 1916. 625, 1187 p. (A pannonthalmi Szent-Benedek-Rend története; 6/a-b.)

³ Takács J Ince: Sabaria Franciscana. A szombathelyi ferencesek története. Szombathely, 1998. 319 p. (Acta Savariensia; 14.)

létre levéltárai, de ezek közül sajnos csak egy található „helyben”, a domonkosoké.

Jelen sorok írója 2007-ben még a Vasvári Domonkos Kolostor Alapítványánál dolgozott, amikor „A domonkos rend Magyarországon” című tanulmánykötet utolsó simításai elkezdődtek.⁴ Szükségszerűen belekerültem annak a szellemi műhelynek az életébe, amely Zágórhidi Czigány Baláznak köszönhetően jött létre, alapozva a vasvári Domonkos Rendtörténeti Gyűjtemény akkor már komolynak mondható levéltári és könyvtári anyagára.

Több kutató, érdeklődő már akkor javasolta, mi több, számon kérte Czigány Baláztól az „Implom-kötetet”, amelynek kéziratát többen fel is használták és hivatkoztak rá, de kötet a széles közönséghez akkor még nem juthatott el. Nem, mert a Domonkos Rendtörténeti Gyűjtemény folyamatos fejlesztésre, szüntelen munkára szorította annak vezetőjét, s így a tényleges történész munkára ő gyakorlatilag úgy „lopta” az idejét. Mindezzel együtt a már fent említett szellemi műhely folyamatosan erősödött, egyre többen és többen kezdtek el érdeklődni a domonkos rend története iránt, s őket Czigány Balázs egyfajta szelíd erőszakkal vont a búvkörébe, igyekezett szakmai tanácsokkal, segítséggel, publikációs lehetőséggel ellátni a kutatókat.

A domonkosok rendtörténeti kutatása előtt 2016-ban új lehetőséget nyitott a rend megalapításának 800 éves jubileuma. Ennek apropóján indította útjára a Domonkos Rendtörténeti Gyűjtemény új sorozatát, a Magyar Domonkos Rendtörténetet. S ahogy elkészült

⁴ A domonkos rend Magyarországon. Szerk. Illés Pál Attila – Zágórhidi Czigány Balázs, Piliscsaba – Budapest – Vasvár, 2007. 573 p. (Művelődéstörténeti műhely. Rendtörténeti konferenciák; 3.)

egy könyv, úgy a gyűjtemény ki is adta azt, és már szép sorban meg is jelent négy kiadvány, mégis a sorozatból az első még váratott magára. Az elsőség jogát ugyanis a szerkesztők az „Implom-kötet” számára tartották fenn.

A megjelent, már ránézésre is impozáns kötet hatalmas feladatot adhatott a szerkesztőknek. Mint azt a szakmai bevezetőből megtudhatjuk, az 1500 gépelt oldalnyi kézirat mintegy 7500 lábjegyzetet tartalmaz. Annak egységesítése önmagában is komoly kihívást adhatott, éppen ezért a források ellenőrzésére a szerkesztők már nem is vállalkozhattak. A mű méretétől függetlenül egy kicsit torzó maradt, az utolsó fejezet utolsó oldalainál megszakadt, s így annak jegyzetanyaga sem készült el. Ennek ellenére az opus lényegét tekintve teljesnek mondható.

A könyv előszavában a szerkesztők lényegre törően ismertették Implom Lajos életútját, a kézirat keletkezéstörténetét, illetve a szöveg kiadásának szempontjait. Nyilvánvalóan ilyen esetben, amikor a szerző a munkája kiadását már nem érthette meg, ez végtelesen kényes, nehéz feladat. A jó szerkesztőben ekkor minden egyes lábjegyzetnél, minden elgépelésnél fel kell merülnie a kérdésnek, vajon mit akarhatott a szerző? Aki kézbe veszi a kiadott kéziratot, úgy véljük, maga is könnyedén megállapíthatja, Drimmer László és Zágórhidi Czigány Balázs ennek szellemében dolgozott.

Az összesen 712 (!) oldal terjedelmű munka, gyakorlatilag egy olvasmányosan megírt adatbázis. Implom Lajos hihetetlen nagy munkát végzett, a teljességre törekedett, s ezt a komplexséget a források széles körű felhasználásával és bemutatásával kívánta elérni. Örömteli, hogy e teljességbe beletartoztak az apácák és a harmadrend története is, ami nagyon helyes, hisz ennek nemcsak rendi, hanem – Árpádházi Szent Margit kapcsán – köztörténeti jelentősége is van.

A szakértőnek éppen a mű adatgazdagsága miatt fájó hiány, hogy a kötethez nem készült személy- és helynévmutató. Nyilvánvalóan egy ekkorra opusnál ez hallatlanul nagy munka lett volna, s valóban egyet kell értenünk a szerkesztőknek azon elvével, hogy ez jelentősen megnövelte volna a kötet amúgy is hatalmas terjedelmét. Elfogadjuk, sőt ötletesnek találjuk az a gondolatot is, miszerint egy honlapon (www.dominicana.hu) elérhetővé válik a betördelt szöveg, amelyben egyszerű kereséssel könnyedén megtalálhatjuk majd a minket érdeklő információt. Egyetlen kritikai megjegyzésünk ezzel kapcsolatban csak az, hogy az oldalon a szöveg egyelőre nem érhető el.

Ez a hiány azonban pótolható, s így bátran kijelenthetjük, hogy a vasvári Domonkos Rendtörténeti Gyűjteménynek ez a hatalmas és sikeres vállalkozása nagy valószínűséggel nemcsak a domonkos rend kutatását fogja előre lendíteni, de a rend vasvári jelenléte okán, a megyénk középkorkutatásához is nagyban hozzá fog járulni.